

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΔ' ΚΥΚΛΟΣ

Βασική Σειρά και Παράπλευρες Εκδηλώσεις

2ο Σεμινάριο

Η δεύτερη Συνάντηση του νέου ΚΔ' Κύκλου των Σεμιναρίων ΙστορικοΦιλοσοφικού Λόγου θα γίνει κατά μοναδική εξαίρεση την

ΤΕΤΑΡΤΗ, 16 Μαρτίου στις 8.30 το βράδυ

αντί της Πέμπτης για ανυπέρβλητους λόγους διαθεσιμότητας της Αίθουσας Διαλέξεων. Αναφέρεται βέβαια στο Προγραμμα που σας έστειλα, αλλά το τονίζω λόγω της ισχύος του γνωστού ψυχολογικού νόμου των συνειρμών! Ο τίτλος του δεύτερου Σεμιναρίου είναι:

Ελληνικό και Τευτονικό:

Τα δύο Νήματα του Ευρωπαϊκού Πέπλου

Η πνευματική Οδύσσειά μας βρίσκεται στην εισοδο της Νεωτερικότητας. Την προηγούμενη φορά θέσαμε το γενικό πλαίσιο αυτής της εισόδου βάσει των μέχρι τότε εξελίξεων στους Αρχαίους και Μέσους Χρόνους. Εξηγήσαμε γιατί δεν έγινε η Καθολική Πολιτιστική Μετάπτωση που φαινόταν να προοιωνίζεται με το Εκκρεμές της Ιστορίας σαν να έφθανε το οριακό σημείο όπου αρχίζει την ανάστροφη πορεία του. Και μάλιστα τα φαινόμενα προετοιμασίας της Μεγάλης Μετάπτωσης συνέβαιναν σε Βυζαντινή Ανατολή και Λατινική Δύση, με την διπλή Αναγέννηση να αποκτά επιταχυνόμενη δυναμική στο τέλος των Μέσων Χρόνων. Χρειαζόμαστε συνεπώς δυο διαφορετικούς λόγους για την ακύρωση, η μάλλον αναβολή, της προβλεπόμενης πορείας στους δυο διαφορετικούς γεωπολιτικούς και γεωπολιτιστικούς χώρους.

Στον χώρο της καθ' ημάς Ανατολής η διπλή Αναχώρηση του Πνεύματος προς λυτρωτική σωτηρία εκτός κόσμου και φυσική τελειότητα εντός (για την οποία διπλή αναχώρηση έχω μιλήσει) εγκατέλειψε την κοινώτερη και υλικώτερη κοινωνική πραγματικότητα στην αδιάφορη τύχη της, με αποτέλεσμα την έσχατη παρακμή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Ταυτόχρονα η διπλή Αναχώρηση δεν έφθασε στην απόλυτη διαρθρωση και συνείδηση της αλληλοσυνάρτησης και οργανικής αλληλουχίας των δυο παραμέτρων της, της υπερφυσικής λύτρωσης και της φυσικής τελειότητας. Το οικοδόμημα της Βυζαντινής Αναγέννησης έμεινε έτσι ατελές εσωτερικά ως προς την πνευματική, και αστήρικτο εξωτερικά ως προς την υλική του βάση.

Όταν τελικά η Αυτοκρατορία αντικαταστάθηκε από την Οθωμανική, οι διαδικασίες ολοκλήρωσης της Αναγεννησιακής ροπής που θα προκαλούσε την Μετάπτωση του Εκκρεμούς, σταμάτησαν αφού αφ' ενός το συνολικό πολιτιστικό οικοδόμημα περιήλθε στην δικαιοδοσία της Εκκλησίας, η οποία δεν ενδιαφέρθηκε (ούτε είχε καθ' εαυτή λόγο να το κάνει) ολοσχερώς για εκείνες, ενώ αφ' ετέρου έπαψε να ασκείται η στήριξη και πίεση της κοσμικής εξουσίας για τις πολιτιστικές διεργασίες στον πνευματικό χώρο του Ελληνισμού.

[Το αποτέλεσμα είναι εκτυφλωτικά φανερό ακόμη και μέσα στον ίδιο τον χώρο της θρησκευτικότητας: συγκρίνετε την αγιογραφία του 14ου προς αυτήν του 16ου αιώνα (χωρίς να υπολογίσουμε την φθίνουσα πορεία της τέχνης της από τον 17ο αιώνα) ή τον θεολογικό λόγο της Παλαιολόγειας περιόδου προς τον μετά την 'Αλωση. Το φαινόμενο της ελάττωσης δεν οφείλεται κυρίως σε εξωτερικό κατατρεγμό, το αντίθετο μάλιστα, αλλά σε μονοειδή εσωτερική αναχώρηση: εξέλιπε η ροπή προς φυσική τελειότητα και η διπλή Βυζαντινή αναχώρηση έγινε μονή, καθαρά σωτηριολογική και αλλοκοσμική.]

Σημαντικά βέβαια μέρη των πνευματικών δεδομένων του Βυζαντίου περιήλθαν στο πολιτιστικό οικοδόμημα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (μνημειακή αρχιτεκτονική, μυστικιστική θεολογία, μουσική), αλλά αυτό σηματοδοτούσε νέα αρχή που δεν έμελλε να

οδηγήσει σε κοσμοιστορικές εξελίξεις τους επόμενους αιώνες. Ο ανολοκλήρωτος πολυτεμαχισμός συνιστωσών ροπών στο σώμα της νεας Αυτοκρατορίας του χώρου μας δεν το επέτρεψε γιατί δεν υπερβάθηκε.

Στην Ευρώπη αντιθέτως υπήρξαν κοσμοιστορικές εξελίξεις. Εντούτοις η Αναγέννηση όπως θα δούμε δεν ολοκληρώθηκε ούτε εκεί ούτε ολοκλήρωσε το έργο της, αλλά για άλλο λόγο. Ο ουσιαστικός λόγος που δεν ευδοκίμησε η Ιταλική Αναγέννηση καθ' όλη την αναμενόμενη ενέργειά της και σε όλο το πολιτιστικό πλάτος και βάθος, είναι ότι στο Ιστορικό Γίγνεσθαι και στην περιοδικότητά του είχε εκεί υπεισέλθει ένα στοιχείο που αποτελούσε νέο παράγοντα και του οποίου οι επιδράσεις στοιχειοθετούσαν νέα παράμετρο στις ιστορικές εξελίξεις. Ο νέος αυτός παράγων ήταν η αποφασιστική επενέργεια του Γερμανικού μοσχεύματος στην Ιστορία με την δημιουργία της νέας Ευρώπης.

Στο δευτερο Σεμινάριο του παρόντος Κύκλου θα αναλύσουμε την συνεύρεση, μείξη, απώθηση και αντιπαράθεση των δύο θεμελιωδών συστατικών παραγόντων της ιστορικής Ευρώπης. Έτσι ώστε να αποκτήσουμε το κατάλληλο και επαρκές εννοιολογικό πλαίσιο που θα μας επιτρέψει πρώτα να καταλάβουμε τις πολλές όψεις της Αναγέννησης, και εν συνεχεία τις σχέσεις τους προς άλλα καθοριστικά φαινόμενα στην αρχή των Νεωτέρων Χρόνων.

Ως Κείμενο Σκέψης σας επισυνάπτω σε χωριστό attachment μια παλιά μελέτη μου πάνω στην ριζική αντίθεση της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής εμπειρίας του χρόνου. Ο τίτλος του κειμένου είναι:

***Είναι, Αιών και Χρόνος
Μελέτη Ελληνικής Τελεοκρατίας***

Το κείμενο θα αναρτηθεί στο site του Ινστιτούτου, τμήμα Seminars, κατηγορία Κύκλος ΚΔ'.

Η διαπραγμάτευση στο σεμινάριο θα είναι διαφορετική, αλλά το κείμενο αυτό θα είναι χρήσιμο και πριν και μετά την συνάντησή μας.

Παράπλευρες εκδηλώσεις

2ο Αρχαιοελληνικό Συμπόσιο

Στο προηγούμενο δελτίο σας μίλησα για την επιτυχία του πρώτου Αρχαιοελληνικού Συμποσίου (κυριολεκτικού) που οργανώσαμε την τελευταία Περμπτη της Αποκρηάς. Ανήγγειλα ότι θεσμοθετούμε σειρά τέτοιων Συμποσίων, στον τύπο του πρώτου, όπως τον περιέγραφα σχετικά λεπτομερώς για να έχετε μια συγκεκριμένη ιδέα του τι κάνουμε σε αυτά. Ο σκοπός είναι να υλοποιήσουμε το κλασσικό Συμπόσιο και για αυτήν καθεαυτήν την απόλαυση που προσφέρει αλλά και για να έχουμε και ένα σημείο πραγματικής αναφοράς από την Ελληνική ζωή όταν κάνουμε τις θεωρητικές αναλύσεις μας.

Το δεύτερο Αρχαιοελληνικό Συμπόσιο θα γίνει με την ευκαιρία της προσεχούς Εαρινής Ισημερίας που συμβαίνει στις 1.21 ώρα Ελλάδας της 21ης Μαρτίου, την νύκτα δηλαδή της Κυριακής προς την Δευτέρα. Και επομένως το συμπόσιο θα γίνει το βράδυ της Κυριακής, ώστε η ευωχία των εδεσμάτων, του πότου και του λόγου να συναντήσει την δυναμερή αρχή της Άνοιξης με ανεωγμένους τους δέκτες της ευαισθησίας μας. Ιδιαίτερη συγκυρία κάνει ώστε το προηγούμενο βράδυ στις 8.10 να έχουμε Πανσέληνο. Πανίσχυρος συνδυασμός που προμηνύει ένα όλως ιδιαίτερο Συμπόσιο! Θα κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας ώστε να μην διαψεύσουμε τις θείες προσδοκίες!

Για την ώρα έναρξης και τον τόπο θα ειδοποιήσω αυτούς που θα συμμετάσχουν ιδιαιτέρως. Θα αρχίσουμε πάντως γυρο στις 9.00 με 9.30.

Όποιος θα ήθελε να συμμετάσχει παρακαλώ να μου στείλει ένα σημείωμα. Ο αριθμός είναι σχετικά περιορισμένος από τον χώρο και από την φύση του δρώμενου! Επιπλέον η εξαιρετική οφθοποιός μας πρέπει να ξέρει για πόσα άτομα να ασκήσει την τέχνη της.